

Türkiye Hayvan Sağlığı sektörünün deneyimli isimleri Fatro&Güneşli Sempozyumunda biraradaydı.

KAPAK

FATRO & GÜNEŞLİ 2025'İ MUHTEŞEM VEDA İLE UĞURLADI

Fatro & Güneşli K.K.T.C. de gerçekleştirdiği 3. Bölgesel Hayvan Sağlığı Sempozyumu'nda hayvan sağlığı sektörünün uzman isimleriyle bir aradaydı. Ruminant ve kanatlı sektöründen 300 veteriner hekimin katıldığı sempozyum 6 farklı ülkeden katılımcıyla da uluslararası organizasyon başarısına bir yenisini daha ekledi.

Muhteşem bir finalle 2025 yılını kapatan Fatro & Güneşli 2026 yılına umutla başlıyor. 300'ü aşkın veteriner hekimle 3. Bölgesel Hayvan Sağlığı Sempozyumunu gerçekleştiren Fatro & Güneşli başarısını sektör paydaşlarıyla birlikte kutladı. Sempozyum Fatro & Güneşli Yönetim Kurulu Başkanı Burçak Zorlu'nun açılış konuşmasıyla başladı. Burçak Zorlu konuşmasında Fatro & Güneşli'nin öncü olmak gibi bir alışkanlığı var dedi.

"İNSAN SAĞLIĞI İÇİN HAYVAN SAĞLIĞI, GELECEK NESİLLER İÇİN ORTAK SORUMLULUĞUMUZDUR"

Her yıl artan katılım ve ilgiyle büyüyen bu buluşmanın, yalnızca bir toplantı değil; ortak emeklerin, ortak değerlerin ve ortak bir vizyonun somut bir yansıması olduğunu vurgulayarak sözlerine başlayan Burçak Zorlu, salonda bulunan tüm yerli ve yabancı katılımcılara içten teşekkürlerini sundu. Akademisyenlerden veteriner hekimlere, iş ortaklarından organizasyon ekibine kadar bu büyük yapının her bir parçasının, hayvan sağlığı sektörünün bugün geldiği noktada çok önemli bir paya sahip olduğunun altını çizdi.

Bu organizasyonun yalnızca bilimsel bilgi paylaşımıyla sınırlı olmadığını ifade eden Zorlu, yıllar içinde oluşan güçlü bağların ve güven ortamının, sektörü ileriye taşıyan en önemli unsur olduğunu belirtti. Ajans ekibinden basın mensuplarına, organizasyona ev sahipliği yapan otel çalışanlarına kadar emeği geçen herkese teşekkür ederek, bu büyük ailenin bir parçası olmanın gururunu paylaştı.

Konuşmasının devamında kişisel bir yolculuğa değinen Zorlu, yaklaşık otuz yıl önce Güneşli ailesinde iş hayatına attığı ilk adımı hatırlatarak, bugün gelinen noktanın bir hayalin gerçeğe dönüşmüş hali olduğunu dile getirdi. Temsilcilik statüsünde kurulmuş bir Türk firmasının, üretici ortağıyla birlikte uluslararası bir markaya dönüşmesinin; tesadüf değil, yıllara yayılan disiplinli çalışma, güven, sadakat ve ortak emekle yazılmış bir başarı hikâyesi olduğunu vurguladı.

Bu iş modelinin, Türkiye hayvan sağlığı sektöründe benzeri olmayan bir yapı sunduğunu belirten Burçak Zorlu, söz konusu birlikteliğin ülkemizde üretim yapan tüm veteriner ilaç tesisleri için ilham verici bir örnek olmasını temenni etti. Elde edilen başarının yalnızca ticari değil, sektörel bir kazanım olduğuna dikkat çekti.

Burçak Zorlu,
Fatro & Güneşli
Yönetim Kurulu Başkanı

“GMP TÜRKİYE HAYVAN SAĞLIĞI SEKTÖRÜNÜN GÜVEN ANAHTARIDIR”

Konuşmada özellikle altı çizilen bir diğer konu ise, kalite ve güven anlayışı oldu. Tarım Bakanlığı’nın 2011 yılında yürürlüğe koyduğu ve Avrupa Birliği mevzuatıyla uyumlu olan GMP düzenlemelerine eksiksiz uyum sağlandığını ifade eden Zorlu, şirketin hem üretim hem de lojistik süreçlerinde bu standartları titizlikle uyguladığını aktardı. Her iki yılda bir gerçekleştirilen denetimlerden başarıyla geçilmesinin, veteriner hekimlerin ülkenin her noktasında ilaca ve aşıya güvenle ulaşabilmesini sağladığını belirtti. Bu süreçlerin, şirketi sektöründe “güven” kavramıyla özdeşleştirdiğini vurguladı.

2025 yılının Fatro için özel bir dönüm noktası olduğunu dile getiren Burçak Zorlu, Investindustrial ile kurulan ortaklığın, şirketin uluslararası yapılanmasında tarihi bir adım olduğunu ifade etti. 1947 yılından bu yana 90’dan fazla ülkede faaliyet gösteren Fatro’nun, bu güçlü sermaye yapısıyla geleceğe çok daha sağlam adımlarla ilerleyeceğini söyledi. Investindustrial’ın sürdürülebilir hayvan sağlığı ve biyoteknoloji alanındaki küresel vizyonunun, Fatro ve Güneşli için büyük bir değer yarattığını vurguladı. Dünyada hızla değişen dengelere de değinen Zorlu, artan dünya nüfusu, azalan tarım kaynakları, yükselen üretim maliyetleri, salgın hastalıklar ve siyasi belirsizliklerin; hayvansal protein üretimini her geçen gün daha zor hale getirdiğini ifade etti. Et, süt ve yumurta gibi temel gıdaların sürdürülebilir üretiminin, özellikle genç nesillerin sağlıklı gelişimi açısından hayati bir sorumluluk olduğunu belirtti.

Fatro & Güneşli Yönetim Kurulu Başkanı Burçak Zorlu, her yıl artan katılım ve ilgiyle büyüyen bu buluşmanın, yalnızca bir toplantı değil; ortak emeklerin, ortak değerlerin ve ortak bir vizyonun somut bir yansıması olduğunu vurguladı.

Bu sorumluluğun bilinciyle veteriner hekimlerle omuz omuza çalıştıklarını vurgulayan Zorlu, “İnsan Sağlığı için Hayvan Sağlığı” ilkesinin yalnızca bir slogan değil, bir yaşam ve çalışma felsefesi olduğunun altını çizdi. Antimikrobiyal direnç riskine karşı, tedaviden önce koruma yaklaşımıyla aşılama stratejilerinin önemine dikkat çekti. Aynı zamanda hayvan refahı ve agroekonomik verimliliğin bilimsel programlarla desteklenmesi gerektiğini ifade etti.

Hayvan sağlığı endüstrisinin 2025 yılı itibarıyla 70 milyar dolarlık bir büyüklüğe ulaştığını, 2030 yılında ise 100 milyar doların üzerine çıkmasının öngörüldüğünü hatırlatan Zorlu, bu alana yapılan büyük ölçekli yatırımların sektöre duyulan güvenin en net göstergesi olduğunu söyledi. Gelişen sermaye yapısıyla “Tek Sağlık” anlayışını tüm üretim ve uygulama alanlarında yaşatmayı hedeflediklerini belirtti.

Konuşmasının son bölümünde ise, yakın coğrafyada yaşanan insani dramların herkes için derin bir sorgulama sebebi olması gerektiğini dile getiren Burçak Zorlu, hayvansal gıdaya erişimin bir coğrafya kaderi olmaması gerektiğini vurguladı. Bilimin rehberliğinde, barışın ve insan onurunun yüceltildiği bir dünya için çalışmaya devam edeceklerini ifade etti.

Üç gün sürecek bölgesel hayvan sağlığı sempozyumunun, mesleki gelişime katkı sağlamasını, bilimsel iş birliklerini güçlendirmesini ve daha adil bir geleceğe vesile olmasını temenni ederek sözlerini tamamladı. Katılımcılara, akademisyenlere ve iş ortaklarına saygı ve sevgiyle teşekkür etti.

>

Bu organizasyonun bilimsel bilgi paylaşımıyla sınırlı olmadığını ifade eden Zorlu, yıllar içinde oluşan güçlü bağların ve güven ortamının, sektörü ileriye taşıyan en önemli unsur olduğunu belirtti.

"FATRO & GÜNEŞLİ GÜÇLÜ BİR AİLEDİR"

Fatro & Güneşli Hayvan Sağlığı Genel Müdürü Ümit Cem Aksoy Türkiye hayvan sağlığı sektörünün en donanımlı ekibi ile çalışmaktan mutlu olduğunu söyledi ve ekledi. Güçlü tarih, güven veren yapı ve inovatif hareket kabiliyet ile Türkiye hayvan sağlığı sektörünün en motive şirketiyiz. Fatro & Güneşli 3. Bölgesel Hayvan Sağlığı Sempozyumunun ikinci konuşmacısı olan Aksoy konuşmasında liderlik vurgusu yaptı: Türkiye ruminant hayvan sağlığında reprodüksiyon ve metabolizma alanında pazar lideriyiz. Fatro & Güneşli ailesi olarak gerçekleştirdiğimiz her başarı ve ulaştığımız her hedefin arkasında çok büyük emek ve mesleğimize duyduğumuz saygı yatıyor. Bugün 6 farklı ülkeden gelen iş ortaklarımızla birlikte 300 katılımcıya ev sahipliği yapmaktan mutluluk duyuyoruz. Umuyoruz ki bir sonraki sempozyumumuzda bu sayıya onlarca ülke de dahil olacak ve Fatro & Güneşli ailesi büyümesine devam edecek.

"TÜRKİYE EVCİL HAYVAN SAĞLIĞINDA SÜRPRİZLERLE YERİMİZİ ALACAĞIZ"

Ümit Cem Aksoy sunumunun sonunda 2026 yılında evcil hayvan sağlığı sektöründe 43 yeni ürün grubu ile lansman sürecine başlamaktan heyecan duyduklarını söyledi. Ruminant ve kanatlı sağlığı sektöründe gerçekleştirdikleri başarı hikayelerine yenisini ekleyecek olmanın heyecanını şimdiden yaşamaya başladıklarını söyleyen Aksoy evcil hayvan sağlığı sektöründe de sürprizlere hazır olun mesajını verdi.

"MYCOPLASMA ENFEKSİYONLARI DÜŞÜNDÜĞÜNÜZDEN DAHA FAZLA ZARARA YOL AÇABİLİR"

Fatro & Güneşli 3. Bölgesel Hayvan Sağlığı Sempozyumunun şüphesiz en ilgi çekici konuşmalarından birisinin altında Georgia Üniversitesinden Prof. Dr. Naola Ferguson imzası vardı. Ferguson Mycoplasma enfeksiyonlarının yarattığı kayıpları güçlü verilerle katılımcılarla paylaştı.

Ümit Cem Aksoy,
Fatro & Güneşli Hayvan Sağlığı Genel Müdürü

Ümit Cem Aksoy; "Güçlü tarih, güven veren yapı ve inovatif hareket kabiliyet ile Türkiye hayvan sağlığı sektörünün en motive şirketiyiz."

Prof. Dr. Naola Ferguson

Mycoplasma enfeksiyonları, özellikle Mycoplasma gallisepticum (MG) ve Mycoplasma synoviae (MS) etkenleriyle kanatlı sektöründe ciddi ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Etkenin hücre duvarının olmaması, çevrede uzun süre canlı kalabilmesi ve sürü içinde hızlı yayılması kontrolü zorlaştıran temel faktörlerdir.

Klinik Bulgular

MG enfeksiyonları, genellikle daha ağır ve belirgin klinik tablo ile seyreder. Sinüzitis, trakeitis (yoğun hemoraji ve ödem), hava kesesi yangısı (airsacculitis) ve akut vakalarda ciddi solunum problemleri görülür. Yumurtacı sürülerde belirgin yumurta verim kayıpları oluşur. Kronik vakalarda perikarditis, perihepatitis ve sekonder E. coli enfeksiyonları tabloya eşlik edebilir. Sürüde NDV, IBV veya IBD gibi diğer hastalıkların varlığı mortalite ve verim kaybını daha da artırır.

MS enfeksiyonları ise MG'ye kıyasla daha sinsi seyirlidir ve çoğu zaman gözden kaçabilir. Genç sürülerde klinik bulgular daha belirgindir. Solunum problemlerine ek olarak yumurta kabuğunda incelme ve apex deformasyonu ayırıcı tanıda önemlidir. Synovitis, bursitis ve büyük eklemlerde sıvı birikimi ile karakterize eklem lezyonları sık görülür.

Bulaşma Yolları

Mycoplasma enfeksiyonlarında bulaşma, ekonomik kayıplar açısından kritik öneme sahiptir.

Prof. Dr. Antonio Camarda

• Vertikal (dikey) bulaşma, anneden yavruya geçiş şeklinde olur ve genellikle tespiti zordur. Enfeksiyondan sonra 3 hafta ile 3 ay arasında gerçekleşebilir.

• Horizontal (yatay) bulaşma ise sürü içinde çok hızlıdır; tek bir pozitif civciv bile bulaşma için yeterlidir. En önemli taşıyıcı insandır. Ayrıca ekipman, kemirgenler, rüzgâr ve çevresel materyaller (pamuk, tüy, plastik, saman vb.) etkenin taşınmasında rol oynar.

Prof. Dr. Antonio Camarda, "SGP695AV Aşı Suşunun Salmonella Kontrolündeki Rolü" başlıklı sunumda aşının bilimsel çalışmalarından örnekler sundu.

Kontrol ve Yönetim Yaklaşımı

Kısa vadede tespit, karantina, ilaç tedavisi ve gerekirse kümes eradikasyonu uygulanabilir. Ancak eradikasyon ve karantina uygulamaları uzun süreli ve operasyonel olarak zordur. Bu nedenle pratik yaklaşım, hastalıkla yaşamayı öğrenerek klinik kayıpları yönetmek olmalıdır.

Uzun vadede başarının anahtarı; aşılama, artırılmış biyogüvenlik ve akılcı ilaç kullanımıdır. Antibiyotikler enfeksiyonu baskılayabilir ancak sürekli kullanım direnç riskini artırır. Aşılama ile saçılım ve antibiyotik kullanımı azalır, sürüde enfeksiyon baskısı düşer ve diğer hastalıklara daha çok odaklanılabilir. Canlı aşılarda enfeksiyon riski bulunmakla birlikte, inaktif aşılar da verim kayıplarını önleme ve klinik tabloyu iyileştirme açısından etkili koruma sağlar. Aşılama programı oluşturulurken etkinlik, güvenlik ve maliyet kriterleri dikkate alınmalı; aşılama öncesinde saha taraması ve prevalans çalışmaları mutlaka yapılmalıdır. Ayrıca coğrafi bölgelere göre suş farklılıklarının varlığı nedeniyle sekanslama çalışmaları önem taşımaktadır.

"SGP695AV, KANATLI İŞLETMELERİNDE SALMONELLA PROFİLAKSİSİ İÇİN PRATİK, ETKİLİ VE GÜVENİLİR BİR AŞI SUŞU OLARAK ÖNE ÇIKMAKTADIR"

Sempozyumun kanatlı sağlığı bölümünde ikinci konuşmacısı Bari Üniversitesinden Prof. Dr. Antonio Camarda SGP695AV Aşı Suşunun Salmonella Kontrolündeki Rolü başlıklı sunumda aşının bilimsel çalışmalarından örnekler sundu.

Tavuk tifosu (Salmonella gallinarum) ve Pullorum hastalığı, gelişmiş ülkelerde etkin biyogüvenlik, sürü yönetimi ve eradikasyon programları sayesinde büyük ölçüde kontrol altına alınmış hastalıklar arasında yer almaktadır. Ancak bu hastalıklar, özellikle biyogüvenlik uygulamalarının sınırlı olduğu bölgelerde hâlâ önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır. Bu bağlamda aşılama, Salmonella enfeksiyonlarının kontrolünde doğrudan ve dolaylı profilaksi yöntemlerinin temel bileşenlerinden biri olarak öne çıkmaktadır.

Camarda sunumunda, SGP695AV adlı zayıflatılmış Salmonella gallinarum suşunun;

• Güvenliği (zararsızlık),
• Çevresel yayılım potansiyeli,
• Tavuklarda kalıcılığı,

iki gün süren teknik toplantıların sonunda veteriner hekimlerin ortak görüşü Fatro & Güneşli'nin başarı çıtasını yükselttiği yönündeydi.

Fatro & Güneşli ailesi tecrübeli kadrosuyla hayvan sağlığı sektöründe fark yaratmaya devam ediyor.

• Uygulama yolları ve
• Koruyucu etkinliği

hem deneysel koşullarda hem de saha çalışmalarında ayrıntılı biçimde değerlendirdi.

SGP695AV Suşunun Özellikleri ve Zararsızlık Çalışmaları

SGP695AV suşu, kontrollü bir zayıflatma sürecinden geçirilmiş olup vahşi Salmonella gallinarum suşlarından biyokimyasal ve fenotipik özellikleriyle ayırt edilebilmektedir. Plak kültürlerinde yavaş büyüme göstermesi, streptomisine duyarlı olması ve API profili, bu ayrımı destekleyen temel özelliklerdir.

Zararsızlık çalışmaları kapsamında:

• 37 ve 133 günlük yaştaki tavuklarda,
• Farklı dozlarda,
• Oral (içme suyu) ve parenteral uygulamalar denenmiştir.

Bu denemelerde:

• Klinik skorlar düşük bulunmuş,
• Aşıya bağlı mortalite gözlenmemiş,
• Enjeksiyon bölgesinde granülom veya inflamasyon saptanmamış,
• Klinik belirtiler negatif kontrol gruplarıyla benzer seyretmiştir.

Saha çalışmalarında da binlerce civciv üzerinde yapılan uygulamalarda ilk 100 gün içindeki mortalite oranlarının artmadığı, canlı ağırlık ve yumurta verimi üzerinde olumsuz bir etki oluşmadığı gösterilmiştir.

Çevresel Yayılım ve Tavuklarda Kalıcılık

SGP695AV suşunun çevrede yayılma potansiyeli özel olarak araştırılmıştır. Hem deneysel hem saha koşullarında:

• Dışkı ile atılımın sınırlı ve geçici olduğu,
• Çevresel örneklerde suşun tespit edilmediği,
• İçme suyu ile tekrarlanan uygulamalardan sonra dahi çevresel kontaminasyon oluşmadığı belirlenmiştir.

Tavuklarda kalıcılık açısından bakıldığında, aşı suşunun bazı bireylerde kısa süreli olarak saptanabildiği ancak bunun epidemiolojik bir risk oluşturmadığı ve zamanla tamamen ortadan kalktığı gösterilmiştir.

Koruyucu Etkinlik: Salmonella gallinarum

Koruyucu etkinlik çalışmaları, hem deneysel enfeksiyon (challenge) denemeleri hem de saha salgınları üzerinden değerlendirilmiştir.

Sonuçlar şunları göstermiştir:

• Aşılanmış gruplarda klinik belirtiler ve mortalite anlamlı düzeyde azalmıştır.

Prof. Dr. Naola Ferguson'a teşekkür plaketini Fatro & Güneşli Yönetim Kurulu Başkanı Burçak Zorlu verdi.

- Aşılı tavukların hayatta kalma oranı, aşısız kontrol gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur.
- Vahşi S. gallinarum suşunun dışkı ile saçılımı belirgin şekilde azalmıştır.
- Aşılanmış sürülerde, zorlama sonrası 30 gün içinde bakteriyolojik negatiflik sağlanmıştır.

Ayrıca yumurta üretimi, aşılı gruplarda korunmuş veya kontrol gruplarına kıyasla daha iyi seyretmiştir.

Bağışıklık Yanıtı ve Serokonversiyon

SGP695AV uygulamasından sonra:

- İlk aşılamadan 15 gün sonra %95 oranında serokonversiyon oluşmuştur.
- İki doz aşılama sonrasında antikor düzeyleri tüm üretim döngüsü boyunca korunmuştur.
- Antikor seviyeleri düştüğünde dahi hücresel bağışıklığın koruyucu rol oynadığı vurgulanmıştır.

Bu durum, SGP695AV'nin hem humoral hem de hücre aracılı bağışıklığı aktive ettiğini ve uzun süreli koruma sağladığını göstermektedir.

Saha Deneyimi: Tavuk Tifosu ve Kırmızı Tavuk Akarı

Sunumda yer verilen önemli saha örneklerinden biri, Dermanyssus gallinae (kırmızı tavuk akarı) ile yoğun enfestasyon bulunan bir çiftlikte yaşanan tavuk tifosu salgınıdır. Bu çalışmada:

- Aşılama sonrası yeni üretim döngüsünde klinik vakalar görülmemiş,
- S. gallinarum izolasyonu yapılamamış,
- Gerçek zamanlı PCR analizleriyle akarlardaki bakteri yükünün belirgin şekilde azaldığı gösterilmiştir.

Bu bulgular, Salmonella kontrolünde aşılama ile birlikte vektör mücadelesinin önemini ortaya koymaktadır.

Prof. Dr. Mehmet Akan "Tavuklarda Salmonella ve Mikoplazma İnfeksiyonları Epidemiyoloji, Performans Etkileri ve Kontrol Stratejileri" sunumunda kanatlı sağlığının problemlerine değindi.

Salmonella Enteritidis'e Karşı Çapraz Koruma

SGP695AV suşunun Salmonella enteritidis'e karşı çapraz koruyucu etkisi de değerlendirilmiştir. Uzun dönemli denemelerde:

- Son aşılamadan 8 ay sonra bile koruyucu etkinlik devam etmiştir.
- Klinik belirtiler gözlenmemiş,
- Yumurta üretimi olumsuz etkilenmemiştir.
- Zoonotik risk taşımaması nedeniyle çalışan güvenliği açısından avantaj sağladığı belirtilmiştir.

Sonuçlar, SGP695AV'nin S. enteritidis dolaşımını azaltmaya yönelik programlarda da değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Prof. Dr. Antonio Camarda sunumun sonunda genel değerlendirmesini şöyle özetledi.

- SGP695AV suşu güvenlidir,
- Çevrede yayılmaz,
- Uzun süreli ve güçlü bağışıklık yanıtı oluşturur,
- Salmonella gallinarum ve Salmonella enteritidis kontrolünde etkilidir,
- Yumurta üretimi ve sürü performansı üzerinde olumlu etki sağlar.

Sonuç olarak SGP695AV, kanatlı işletmelerinde Salmonella profilaksisi için pratik, etkili ve güvenilir bir aşı suşu olarak öne çıkmaktadır.

TAVUKLARDA SALMONELLA VE MİKOPLAZMA İNFEKSİYONLARI

Epidemiyoloji, Performans Etkileri ve Kontrol Stratejileri

Sempozyumun önemli konuşmacılarından olan Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mehmet Akan "Tavuklarda Salmonella ve Mikoplazma İnfeksiyonları Epidemiyoloji, Performans Etkileri ve Kontrol Stratejileri" başlıklı sunumunda kanatlı sağlığının en büyük sağlık problemlerine değindi: Kanatlı sektöründe enfeksiyöz hastalıklar, hayvan sağlığı kadar üretim verimliliği, gıda güvenliği ve ekonomik sürdürülebilirlik açısından da kritik öneme sahiptir. Özellikle Salmonella ve Mikoplazma enfeksiyonları hem klinik hem de subklinik seyirleri nedeniyle sürülerde ciddi performans kayıplarına yol açabilmektedir.

Fatro & Güneşli Yönetim Kurulu Başkanı Burçak Zorlu, sunum aralarında bilim insanlarıyla birarada oldu.

Bu patojenler, vertikal ve horizontal bulaşma özellikleri sayesinde işletmeler arasında hızla yayılabilmekte, eradikasyonu zor ve maliyetli hastalık grupları arasında yer almaktadır.

Performans ve Sağlık Üzerine Etkiler

Kanatlılarda enfeksiyonlar her zaman belirgin klinik belirtilerle seyretmez. Özellikle subklinik enfeksiyonlar;

- Canlı ağırlık artışında düşüş
- Yemden yararlanma oranında bozulma
- Yumurta verimi ve yumurta kalitesinde azalma
- Artan mortalite ve sürü içi homojenliğin bozulması

gibi sonuçlara yol açar. Bu durum, üreticiler için doğrudan ekonomik kayıp anlamına gelmektedir. Ayrıca bağışıklık sisteminin baskılanması, sekonder enfeksiyonların görülme riskini artırmaktadır.

Salmonella Enfeksiyonları

Salmonella, kanatlılarda hem hayvan sağlığı hem de halk sağlığı açısından en önemli bakteriyel etkenlerden biridir. Sunumda Salmonella enfeksiyonları iki ana başlık altında ele alınmıştır:

Paratifo Enfeksiyonları

Paratifo etkenleri, genellikle subklinik seyir gösterir ve sürü içinde sessiz yayılım gösterir. Klinik belirtiler sınırlı olsa da, karkas kontaminasyonu ve yumurta yoluyla insanlara bulaşma riski nedeniyle büyük önem taşır.

Tifo (Salmonella Gallinarum)

Tifo, daha çok ağır klinik tablo ve yüksek mortalite ile seyreden bir enfeksiyondur. Ateş, depresyon, iştahsızlık ve ani ölümlerle karakterizedir. Özellikle biyogüvenlik önlemlerinin yetersiz olduğu işletmelerde ciddi salgınlara neden olabilir.

Salmonella enfeksiyonlarının kontrolünde;

- Biyogüvenlik
- Düzenli sürü taramaları
- Hijyen ve dezenfeksiyon
- Aşılama programları temel unsurlar olarak vurgulanmaktadır.

Mikoplazma Enfeksiyonları

Mikoplazmalar, kanatlılarda özellikle kronik solunum yolu hastalıkları ile ilişkilidir. En önemli türler arasında Mycoplasma gallisepticum ve Mycoplasma synoviae yer almaktadır.

Mikoplazma enfeksiyonları genellikle:

- Solunum sistemi belirtileri
- Büyüme geriliği
- Yumurta veriminde ve kabuk kalitesinde düşüş
- Sekonder bakteriyel enfeksiyonlara yatkınlık ile karakterizedir. Vertikal bulaşma özelliği nedeniyle damızlık sürülerde büyük risk oluşturmaktadır.

Kontrol stratejileri arasında:

- Damızlık sürülerin düzenli izlenmesi
- Sertifikalı, hastalıktan ari civciv kullanımı
- Biyogüvenlik ve sürü izolasyonu
- Gerekli durumlarda kontrollü ilaç uygulamaları ön plana çıkmaktadır.

Vet. Hekim Ahmet Ercan,
Fatro & Güneşli Kanatlı
İş Birimi Müdürü

Ahmet Ercan, "Kanatlı Sağlığında Değişen Alışkanlıklar ve Güncel Aşılama Stratejileri" sunumunda dünyada değişen aşılama stratejilerinden bahsetti.

Kontrol ve Korunma Stratejilerinin Önemi

Sunumun genel mesajı, bu enfeksiyonlarla mücadelenin tek bir yöntemle değil, entegre bir yaklaşımla mümkün olduğudur. Biyogüvenlik uygulamaları, erken teşhis, düzenli izleme programları, aşılama ve doğru yönetim uygulamaları bir bütün olarak ele alınmalıdır. Ayrıca, artan dünya nüfusu ve 1961–2050 döneminde et ve yumurta tüketimindeki artış dikkate alındığında, kanatlı sağlığının korunması hem ekonomik hem de küresel gıda güvenliği açısından stratejik bir zorunluluk olarak değerlendirilmektedir.

Salmonella ve Mikoplazma enfeksiyonları, kanatlı sektöründe sessiz ancak etkili kayıplara yol açan, kontrolü disiplin ve süreklilik gerektiren hastalıklardır. Etkin bir kontrol programı, yalnızca hastalıkla mücadeleyi değil; sürdürülebilir üretimi, hayvan refahını ve halk sağlığını da güvence altına almaktadır.

"KANATLI SAĞLIĞINDA ALIŞKANLIKLARIN DEĞİŞMESİ ARTIK BİR TERCİH DEĞİL ZORUNLULUK"

Fatro & Güneşli Kanatlı İş Birimi Müdürü Veteriner Hekim Ahmet Ercan Kanatlı Sağlığında Değişen Alışkanlıklar ve Güncel Aşılama Stratejileri adlı sunumunda tüm dünyada değişen aşılama stratejilerinden bahsetti.

Ercan sunumunda kanatlı sektöründe hızla değişen hastalık profilleri, artan suş çeşitliliği ve mutasyon baskısı altında klasik aşılama alışkanlıklarının yeterliliği sorgulandığını; IBV, CRD (MG), Kanatlı

Fatro & Güneşli kanatlı bölümü çalışanları sektörün tecrübeli isimlerinden oluşuyor.

Tifosu ve Salmonella başta olmak üzere önemli hastalıklara karşı yeni nesil bağışıklama stratejilerini merceğine aldı.

William J. Riley'nin de vurguladığı gibi, "değişmeyen tek şeyin değişim olduğu" gerçeğidir. Günümüzde sahada karşılaşılan yoğun suş çeşitliliği ve mutasyonlar, tek tip ve alışılmış aşılama programlarının koruyuculukta yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Bu nedenle soru artık "her suş için ayrı bir aşı mı?" değil, "en geniş ve sürdürülebilir koruma nasıl sağlanır?" noktasına taşınmaktadır.

IBV VE NDV MÜCADELESİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR

IBV (İnfeksiyöz Bronşitis Virüsü) mücadelesinde yalnızca canlı aşılamaya dayalı stratejilerin yeterli olmadığı açıkça ortaya konulmaktadır. Sunumda, hastalık risk analizine dayalı humoral bağışıklık stratejileri geliştirilmesinin önemi vurgulanmaktadır.

Farklı IBV suşlarının (M41, D274, D1466) birlikte kullanıldığı programlar sayesinde:

- Daha geniş çaplı bağışıklık,
- Erken dönemden itibaren koruma,
- NDV ve IBD ile kombine yüksek antikor yanıtı

elde edilebilmektedir. Bu yaklaşım, yalnızca kısa vadeli değil, uzun süreli ve dengeli bağışıklık hedefini ön plana çıkarmaktadır.

CRD (MG) MÜCADELESİ: CANLI MI, İNAKTİF Mİ?

CRD'nin yumurtacı sürülerde "kaçınılmaz bir kader" olup olmadığı sorusu sunumun kritik başlıklarından biridir. Dünyada kullanılan canlı MG aşılarının (ts-11, F, 6/85, MS-H vb.) bazı avantajları olmakla birlikte, sahada virulans kazanma riski ve yüksek virulanslı MG suşlarına karşı yetersiz koruma gibi önemli dezavantajları bulunmaktadır.

Bu noktada, farklı suş içerikleriyle desteklenen inaktif MG aşılarının önemi öne çıkmaktadır. İnaktif aşılar sayesinde:

- Klinik belirtilerde belirgin düzelme,
- Solunum ve reprodüktif sistem hasarlarının azaltılması,
- Yumurta verimi ve kalite artışı,
- Sahada bulaşıklık riski olmadan güvenli kullanım sağlanabilmektedir. Özellikle NEV-40 ve NEV-45 suşları, yüksek virulanslı MG etkenlerine karşı güçlü ve uzun süreli koruma sunmaktadır.

"KANATLI TİFOSU: ALIŞKANLIKLAR GERÇEKTEN DEĞİŞİYOR MU?"

Ahmet Ercan sunumunun diğer önemli bölümünü kanatlı tifosu mücadelesine ayırdı.

Geleneksel olarak zor ve stresli kabul edilen aşılama uygulamalarının yerini, içme suyu ile uygulanan yeni nesil aşılama yaklaşımları almaktadır.

Bu yeni yaklaşımın avantajları şunlardır:

- Aşılama stresinden uzak uygulama,
- Tamamen apatojenik yapı,
- Hızlı ve uzun süreli bağışıklık cevabı,
- Yedinci günden itibaren güvenli kullanım,
- Yumurtlama periyodunda güvenli aşılama,
- Esnek aşılama programları

Yeni dönemde önerilen aşılama programı 11. ve 16. haftalarda iki doz şeklinde planlanmakta; aşılama sonrası bağışıklık düzeyleri izlenebilir hale gelmektedir. Böylece tifoya karşı hem erken dönem hem de geç dönem koruma protokolleri uygulanabilmektedir.

SALMONELLA VE GELECEK PERSPEKTİFİ

Ercan sunumunun son bölümünde, Salmonella mücadelesinde de benzer bir paradigma değişiminin yaşandığı vurguladı. Geleneksel yaklaşımların yerini; izlenebilir, ölçülebilir ve uzun vadeli koruma sağlayan modern aşılama stratejileri almaktadır. Tüm bu değişimler, kanatlı sağlığında sadece hastalıkla mücadeleyi değil, sürdürülebilir üretimi ve ekonomik verimliliği de doğrudan etkilemektedir.

"AŞILAMA DA YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

Fatro & Güneşli kanatlı İş Birimi Müdürü Veteriner Hekim Ahmet Ercan sunumunun sonunda özetle kanatlı sağlığında alışkanlıkların değişmesinin artık bir tercih değil zorunluluk olduğunu net biçimde ortaya koydu. Geniş suş kapsamı, kombine aşılar, inaktif aşıların stratejik kullanımı ve içme suyu ile aşılama gibi yenilikçi yaklaşımlar; sektörün geleceğinde belirleyici rol oynayacağını söyleyen Ercan'ın sunumu büyük beğeni topladı.

"YANLIŞ KOŞULLARDA TAŞINAN DEPOLANAN AŞILARIN SOĞUK ZİNCİR GÜVENLİĞİNDEN BAHSEDEMEYİZ"

Fatro & Güneşli Hayvan Sağlığı Kanatlı Teknik İş Birimi adına sunum yapan Dr. Serhan Turuşkan, hayvan sağlığının yalnızca üretim verimliliği değil, aynı zamanda insan ve çevre sağlığıyla doğrudan ilişkili olduğunu vurgulayarak konuşmasına "Tek Sağlık (One Health)" yaklaşımıyla başladı. Bu yaklaşım çerçevesinde, aşılama süreçlerinin bilimsel, izlenebilir ve yüksek kalite standartlarında yürütülmesinin kritik önem taşıdığını ifade etti.

Sunumda, aşı taşıma ve depolama koşullarının bağışıklık başarısındaki belirleyici rolüne dikkat çekilerek, soğuk zincirin korunmasının yalnızca lojistik değil aynı zamanda biyogüvenlik unsuru olduğu belirtildi. Yanlış koşullarda taşınan ya da depolanan aşıların koruma sağlamaktan çok risk oluşturduğu özellikle vurguladı.

Aşı uygulama yöntemleri bölümünde; göze damla, içme suyu, sprey ve enjeksiyon aşılama teknikleri detaylı şekilde ele alındı. Dr. Turuşkan, doğru ekipman, doğru hazırlık ve doğru uygulama olmadan yapılan aşılamaların hedeflenen bağışıklık seviyesine ulaşamayacağını belirterek, uygulama öncesi ve sonrası kalite kontrollerinin zorunlu olduğunu ifade etti. Bu kapsamda her uygulama yöntemi için kontrol, raporlama ve check-list sistemlerinin devreye alındığı aktarıldı.

Dr. Serhan Turuşkan, Fatro & Güneşli Kanatlı İş Birimi Teknik Müdürü

Dr. Serhan Turuşkan, hayvan sağlığının yalnızca üretim verimliliği değil, aynı zamanda insan ve çevre sağlığıyla doğrudan ilişkili olduğunu vurguladı.

Sunumun önemli başlıklarından biri de sürü takipleri ve laboratuvar izleme süreçleri oldu. Aşılama öncesi ELISA ve PCR taramalarıyla sürülerin bağışıklık durumunun belirlendiği, aşılama sonrası ise laboratuvar analizleriyle uygulama kalitesinin ölçüldüğü ifade edildi. Hedeflenen bağışıklık yanıtının, belirli günlerde izlenerek %60 pozitiflik oranına ulaşmasının esas alındığı paylaşıldı.

Hastalık risk analizleri kapsamında serolojik, moleküler, kültürel ve histopatolojik yöntemlerin birlikte değerlendirilmesinin erken teşhis ve doğru müdahale açısından kritik olduğu belirtildi. Özellikle Mycoplasma gallisepticum (MG) taramaları ve MYC-VAC uygulamaları sonrası bağışıklık takibinin, sürü sağlığı yönetiminde önemli bir yer tuttuğu vurgulandı.

Son olarak Dr. Turuşkan, Fatro & Güneşli Hayvan Sağlığı'nın teknik eğitim programları ve teknolojik yatırımları (AVIAVAX) ile sahada sürdürülebilir, ölçülebilir ve bilim temelli bir aşılama kültürü oluşturmayı hedeflediğini belirtti. Sunum, "Animal Health, Your Health" mesajıyla tamamlanarak, hayvan sağlığındaki her doğru uygulamanın toplum sağlığına doğrudan katkı sunduğunun altı çizildi.

Kanatlı sağlığı paneli yoğun sorularla birlikte akşamın geç saatlerine kadar devam etti.

"TÜRKİYE ZORLU ŞAP SINAVINDAN GEÇİYOR"

Türk veteriner hekimlerin yakından tanıdığı duayen isim Dr. Khaled Daoud 3. Fatro & Güneşli Bölgesel Hayvan Sağlığı Sempozyumunda sahne aldı. Daoud sunumunda ŞAP hastalığının Türkiye hayvancılığı için güçlü bir sınav olduğunu belirtti.

Şap hastalığı (Foot-and-Mouth Disease, FMD), hayvancılık sektöründe çok ciddi ekonomik kayıplara yol açan, yüksek bulaşıcılığa sahip viral bir

Dr. Khaled Daoud

hastalıktır. FMD'nin küresel ve Türkiye özelindeki epidemiyolojik durumu, hastalığın patogenezi, klinik bulguları ve özellikle hastalık sırasında ve sonrasında metabolik yönetimin önemi gözardı edilemez.

Dr. Daoud, Türkiye'de 2010–2019 yılları arasında görülen FMD salgınlarının mekânsal ve zamansal analizlerine değinerek, vakaların büyük çoğunluğunun sığırlarda görüldüğünü, serotip O'nun endemik olduğunu, SAT1 ve SAT2 serotiplerinin ise son yıllarda ciddi risk oluşturduğunu vurguladı. 2025 yılı itibarıyla SAT1 serotipi nedeniyle Türkiye genelinde yüzlerce salgın bildirildiğini ve acil aşılama stratejilerinin devreye alındığını söyledi.

Sunumun önemli bir bölümünde FMD'nin patogenezi ve klinik seyri ele alındı. Hastalığın pre-viremi, sürdürülebilir viremi ve post-viremi dönemlerinden oluştuğu; ağız, ayak ve meme lezyonlarının yanı sıra genç hayvanlarda ani ölümlerin görülebileceği belirtilirken hastalığı atlatan hayvanların önemli bir kısmının taşıyıcı olabileceği vurgulanmıştır.

Dr. Daoud, FMD sırasında oluşan şiddetli inflamasyon ve yem tüketimindeki ciddi düşüşe bağlı olarak metabolik bozuklukların kaçınılmaz olduğunu belirtti. Ruminal flora bozukluğu, ketozis, karaciğer fonksiyon bozuklukları ve enerji-protein-mineral eksiklikleri hastalığın en önemli metabolik sonuçlarıdır. Daoud , ağız lezyonları nedeniyle ruminasyonun neredeyse durduğu ve enerji ile mikrobiyal protein üretiminin %70–80 oranında azaldığı ifade etti.

Tedavi ve yönetim stratejisinde ilk ve en önemli yaklaşımın beslenme açığının telafi edilmesi olduğunu belirten Dr. Daoud, yüksek kaliteli yemler, enerji yoğun rasyonlar ve gerektiğinde oral veya intravenöz enerji desteklerinin önemini vurguladı. Bunun yanı sıra inflamasyonun kontrolü için NSAİİ'lerin, özellikle meloksikamın, ağrı ve ateşin azaltılmasında ve hayvan refahının iyileştirilmesinde kritik rol oynadığını ifade etti.

İkincil enfeksiyonların kontrolü de Dr. Daoud'un sunumunda önemli başlıklarından birisiydi. FMD sırasında fırsatçı bakteriyel enfeksiyonların sık görüldüğü, bu nedenle uygun antibakteriyel tedavilerin dikkatli şekilde planlanması gerekmektedir.

Son olarak Dr. Daoud, FMD sonrası dönemde ketozis, asidozis ve karaciğer disfonksiyonlarının önlenmesi için metabolik destek ürünlerinin, antioksidanların ve karaciğer fonksiyonlarını destekleyici uygulamaların hayati önem taşıdığını vurgulamış; başarılı bir FMD yönetiminin ancak sistematik düşünce, biyogüvenlik, aşılama, destekleyici tedavi ve doğru metabolik yönetimin birlikte uygulanmasıyla mümkün olacağını ifade etmiştir.

"F-SPAX-20 ANAHTAR ROL OYNAYACAK"

3. Fatro & Güneşli Bölgesel Hayvan Sağlığı Sempozyumunun İtalya Bari Üniversitesinden konuşmacısı Prof. Dr. Annalisa Rizzo sunumunda F-SPAX-20 uterus problemlerinin tedavisinde anahtar rol oynayacağını vurguladı.

Doğum sonrası süt ineklerinde uterus involüsyonunun etkin şekilde yönetilmesi, sürülerin üreme performansı açısından kritik öneme sahiptir. Geleneksel olarak kullanılan prostaglandinler ve oksitosin, her zaman beklenen klinik yanıtı oluşturamamaktadır. Bunun temel nedenlerinden biri, reseptör aktivitesindeki yetersizlik ve uterus kasılmalarını başlatmak için farklı farmakolojik mekanizmalara ihtiyaç duyulmasıdır.

Rizzo, bu noktada antimuskarinik bir ajan olan skopolamin bütilbromürün (F-SPAX-20, Fatro – İtalya) doğum sonrası uterus yönetiminde alternatif ve etkili bir yaklaşım sunduğunu vurguladı. Skopolaminin, başlangıçta uterus kasılmalarını geçici olarak baskılamasının ardından oluşan "rebound (geri sekme) etkisi" sayesinde daha güçlü ve koordineli uterus

Prof. Dr. Annalisa Rizzo sunumunda F-SPAX-20 uterus problemlerinin tedavisinde anahtar rol oynayacağını vurguladı.

Prof. Dr. Annaliza Rizzo

Dr. Roberto Farina,
Fatro Global Ruminant
Teknik Müdürü

kasılmalarını tetiklediği belirtilmiştir. Bu mekanizma, uterusun daha hızlı küçülmesini, vaskülarizasyonun artmasını ve uterin temizliğin iyileşmesini sağlamaktadır.

Sunumda paylaşılan çalışmalarda, doğumdan sonraki ilk 24 saat içinde skopolamin uygulanan ineklerde:

- Serum hidroksiprolin (HYP) düzeylerinin arttığı,
- Uterus kornusu çapının daha hızlı küçüldüğü,
- Uterus arterinde pulsatilite ve rezistans indekslerinin olumlu yönde değiştiği,
- İlk tohumlamaya kadar geçen sürenin kısaldığı ve gebelik oranlarının yükseldiği gösterilmiştir.

Ayrıca oksitosin ve d-kloprostenol ile karşılaştırmalı çalışmalarda, skopolamin grubunun en iyi üreme parametrelerini sağladığı, uterus involüsyonunun daha hızlı gerçekleştiği ve ovaryum aktivitesinin daha erken yeniden başladığı ifade edilmiştir. Repeat breeder (tekrar tohumlandığı hâlde gebe kalamayan) ineklerde, östrus gününde skopolamin uygulamasının uterus tonusunu artırdığı ve gebelik oranlarını anlamlı düzeyde yükselttiği sunumda özellikle vurgulanmıştır.

Prof. Dr. Annalisa Rizzo sunumunun son bölümde ise, gebeliğin farklı dönemlerinde ksilazin ile indüklenen uterus kasılmalarının, skopolamin bütilbromür ile daha kontrollü hâle getirilebildiği ve bu kombinasyonun klinik uygulamalarda güvenli bir seçenek olduğu belirtilmiştir.

Genel olarak Prof. Dr. Rizzo skopolaminin;

- Uterus involüsyonunu hızlandırdığını,
- Repeat breeder ineklerde gebe kalma oranını artırdığını,
- Ksilazinle indüklenen aşırı uterus kasılmalarını düzenlediğini,
- Sonuç olarak sürülerin genel üreme performansını iyileştirdiğini

net bir şekilde ortaya koymuştur.

Dr. Roberto Farina sunumunda, süt sığırlarında mastitis kontrolünün temelinin doğru antibiyotik seçimi, kaliteli formülasyon ve akılcı kullanım olduğunu vurguladı.

"HER ANTİBİYOTİK AYNI DEĞİLDİR"

Fatro Global Ruminant Teknik Müdürü Dr. Roberto Farina sempozyumda mastitisi ve kuru dönem hassasiyetine dikkat çekti. Dr. Roberto Farina sunumunda, süt sığırlarında mastitis kontrolünün temelinin doğru antibiyotik seçimi, kaliteli formülasyon ve akılcı kullanım olduğunu vurguladı. Mastitis tedavisinde intramammary (meme içi) antibiyotiklerin hâlâ kanıta dayalı tedavinin temel taşı olduğunu belirterek, tedavi başarısının enfeksiyon bölgesinde yeterli ve sürdürülebilir antibiyotik konsantrasyonuna ulaşılmasına bağlı olduğunu ifade etti. Bu nedenle antibiyotiğin doğrudan memeye uygulanmasının, yüksek lokal konsantrasyon sağlayarak tedavi etkinliğini artırdığını söyledi.

Dr. Farina, sunumunda özellikle "her antibiyotik aynı değildir" mesajı öne çıktı. Aynı etken maddeyi içerse bile intramammary ürünlerin; ham madde saflığı, yardımcı maddeler (eksipiyanlar), formülasyon tasarımı ve üretim süreçleri nedeniyle klinik etkinliklerinin ciddi şekilde farklılaşabildiği belirtildi. Düşük kaliteli ve ucuz ürünlerin; stabilite kaybı, düşük biyoyararlanım ve yetersiz tedavi başarısına yol açabileceği vurgulandı. Beta-laktam antibiyotiklerin yapısal olarak hidroliz ve oksidasyona çok duyarlı olduğu, bu nedenle stabiliteyi koruyan özel formülasyonların kritik önemde olduğu ifade edildi.

Dr. Farina, yüksek kaliteli eksipiyanların antibiyotik stabilitesi ve salınım profili üzerindeki belirleyici rolüne dikkat çekti. Özellikle kuru dönem ve laktasyon tüplerinde kullanılan yağ bazlı eksipiyanların partiye bağlı değişkenlik gösterebildiğini, bunun da ilacın memede salınımını ve farmakokinetiğini olumsuz etkileyebileceğini belirtti. Fatro tarafından geliştirilen formülasyonların ise partiden partiye tutarlılık, uzun dönem stabilite ve güvenilir etkinlik sağladığını örneklerle aktardı.

Sunumun önemli bölümlerinden biri rifaksimin üzerineydi. Rifaksiminin sistemik dolaşıma geçmeden tamamen memede kaldığını, çok yüksek lokal antibiyotik konsantrasyonlarına ulaştığını ve bu özelliğiyle klasik yavaş salınımlı kuru dönem pomatlarından ayrıldığını söyledi.

Ruminan bölümü sunumlarının ardından düzenlenen panelde konuşmacılar veteriner hekimler tarafından soru yağmuruna tutuldu

Ayrıca rifaksiminin yalnızca güçlü bir antibakteriyel olmadığını; anti-inflamatuvar etki, epitel bariyer bütünlüğünü güçlendirme, detoksifikasyon süreçlerini destekleme ve doku onarımını hızlandırma gibi ek faydalar sunduğunu vurguladı. Bu özelliklerin tedavi başarısını artırırken somatik hücre sayısını düşürmeye ve meme sağlığını korumaya katkı sağladığını ifade etti.

Dr. Farina ayrıca antimikrobiyal direnç (AMR) konusuna değinerek, rifaksiminin benzersiz etki mekanizması sayesinde çapraz direnç oluşturmadığını ve gelişen direncin kalıcı olmadığını belirtti. Dirençli bakterilerin tedavi kesildikten sonra kısa sürede ortadan kaybolmasının, bu molekülü sürdürülebilir mastitis yönetimi açısından önemli kıldığını söyledi.

Sunumun son bölümünde selektif kuru dönem tedavisi (SDCT) ve internal teat sealant kullanımının Avrupa Birliği yaklaşımı çerçevesinde giderek daha fazla önem kazandığı vurgulandı. Internal teat sealantların, kuru dönemde meme kanalında fiziksel bir bariyer oluşturarak enfeksiyonları önlemede kritik rol oynadığı; ancak antibiyotiklerle birlikte kullanıldığında uyumluluklarının mutlaka dikkate alınması gerektiği ifade edildi. Sealantın viskozitesi ve yapısal bütünlüğünün korunmasının, koruyucu etkinlik açısından belirleyici olduğu özellikle vurgulandı.

Özetle Dr. Roberto Farina, mastitis kontrolünde başarının; yüksek kaliteli ürünler, doğru formülasyon, akılcı antibiyotik kullanımı, inflamasyon yönetimi ve koruyucu stratejilerin birlikte uygulanmasıyla mümkün olduğunu net bir şekilde ortaya koydu.

Dr. Alice Carbonari

Dr. Alice Carbonari; "Doğum sonrası dönem (postpartum dönem), süt sığırlarında fertilitenin yeniden kazanılması açısından son derece hassas ve kritik bir süreçtir."

"DOĞUM SONRASI DÖNEM (POSTPARTUM DÖNEM)"

Fatro & Güneşli 3. Bölgesel Hayvan Sağlığı Sempozyumunun İtalya Bari Üniversitesinden gelen diğer konuşmacısı Dr. Alice Carbonari sunumunda doğum sürecine değindi. Doğum sonrası dönem (postpartum dönem), süt sığırlarında fertilitenin yeniden kazanılması açısından son derece hassas ve kritik bir süreçtir. Bu dönemde uterusun involüsyonu, serviksin yeniden yapılanması ve ovaryum siklik aktivitesinin başlaması hem hayvan refahını hem de işletmenin ekonomik sürdürülebilirliğini doğrudan etkiler. Uterin involüsyon, doğumdan sonra uterusun yapısal, hücresel ve biyokimyasal değişimler geçirerek normal boyutuna ve fonksiyonuna dönmesi sürecidir ve genellikle 6–8 hafta içinde tamamlanır. Bu süreç; uterin kontraksiyonlar, loşial akıntı, karunkular dokunun nekrozu ve endometriyal rejenerasyon gibi mekanizmalarla gerçekleşir.

Doğumdan sonraki ilk iki haftada gravid uterin boynuz çapında %50'den fazla küçülme gözlenir. Endometriyumun epitel yenilenmesi yaklaşık 25. günde tamamlanırken, derin dokuların tam iyileşmesi 6–8 haftayı bulur. Doğum sonrası dönemde uterusta bakteriyel kontaminasyon kaçınılmazdır. Ancak uterin kontraksiyonlar, loşial akıntı ve bağışıklık mekanizmaları sayesinde çoğu inekte bu kontaminasyon 3–4 hafta içinde elimine edilir. Buna rağmen ineklerin yaklaşık %10–17'sinde bakteriyel eliminasyon tamamlanamaz ve bu durum kalıcı uterin enfeksiyonlara ve fertilite kayıplarına yol açar. En sık izole edilen bakteriler arasında Escherichia coli, Trueperella pyogenes, Fusobacterium necrophorum ve Prevotella türleri yer alır. Bazı bakterilerin sinerjistik etkisi enfeksiyon şiddetini artırmaktadır.

Servikal involüsyon, uterusa göre daha yavaş ilerler ve enfeksiyonların önlenmesi açısından kritik bir bariyer görevi görür. Doğumdan hemen sonra yaklaşık 30 cm olan servikal çap, fazlar halinde küçülür. En uygun değerlendirme zamanı doğumdan 3 hafta sonra olup, bu dönemde ideal servikal çap 6–7,5 cm'dir. Serviksin uzun süre açık kalması gebelik şansını azaltan önemli bir risk faktörüdür.

Sempozyuma farklı ülkelerden katılan misafirler sunum aralarında Türk meslektaşlarıyla buluştu.

Vet. Hekim Dr. Uğur Solmaz,
Fatro & Güneşli Ruminant
İş Birimi Teknik Müdürü

Ovaryum aktivitesinin yeniden başlaması, hormonal dalgalanmalar, foliküler dalgalar ve kisspeptin gibi nöroendokrin mekanizmalarla ilişkilidir. Postpartum dönemde uterin ve servikal iyileşmenin zamanında tamamlanması, ovaryum siklusunun sağlıklı şekilde yeniden başlamasını destekler.

Sonuç olarak Dr. Alice Carbonari, postpartum dönemin doğru yönetiminin; uterin involüsyonun izlenmesi, servikal iyileşmenin değerlendirilmesi ve ovaryum aktivitesinin desteklenmesi ile mümkün olduğunu vurgulamaktadır. Etkili izleme yöntemleri (rektal muayene, ultrasonografi, servimetrik ölçümler ve biyokimyasal belirteçler) sayesinde erken müdahale sağlanabilir. Bu yaklaşım; doğum sonrası hastalıkların azaltılmasına, sürü fertilitesinin artırılmasına, hayvan refahının korunmasına ve işletmelerde ekonomik sürdürülebilirliğin güçlenmesine katkı sağlar.

"-60'TAN +60'A: LAKTASYON DÖNEMLERİ"

Fatro & Güneşli Ruminant İş Birimi Teknik Müdürü Veteriner Hekim Dr. Uğur Solmaz, "-60'tan +60'a: Laktasyon Dönemleri" başlıklı sunumunda, süt sığırlarında kuru dönemden erken laktasyona uzanan geçiş sürecinin metabolik, endokrin ve enfeksiyöz riskler açısından kritik bir pencere olduğuna dikkat çekti. Solmaz'a göre bu dönem yalnızca süt verimini değil, aynı zamanda döl verimi, sürü kârlılığı ve hayvan refahını doğrudan etkileyen temel bir yönetim alanıdır.

Sunumda özellikle kuru dönem metabolizması üzerinde durulmuş; glukokortikoidler ve katekolaminlerin artışıyla birlikte bağışıklık, meme sağlığı ve enerji dengesinin hassas bir denge içinde olduğu vurgulanmıştır. Kuru dönemin yaklaşık 10. gününde meme loblarının %50'sinde henüz keratin tıkacının oluşmamış olması, yüksek süt verimiyle kuruya çıkan ineklerde enfeksiyon riskinin ne denli yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Doğumdan önce günde 12,5 kg'dan fazla süt veren ineklerde, her ilave 5 kg süt artışının doğumda yeni meme içi enfeksiyon insidansını %77'ye kadar yükselttiği belirtilmiştir.

Dr. Solmaz, vücut kondisyon skorunun (VKS) geçiş dönemindeki önemine de dikkat çekerek, yüksek VKS'ye sahip hayvanlarda progesteron dengesinin bozulduğunu ve bunun yeniden gebe kalma yeteneğini olumsuz etkilediğini ifade etti. Erken laktasyon döneminde ise yüksek büyüme hormonu (GH), NEFA ve BHB düzeylerine karşın; insülin, IGF-1, glikoz ve leptin seviyelerinin düşük seyrettiği metabolik tablonun, negatif enerji dengesi riskini artırdığı vurgulandı.

Peripartum dönemde meme dokusunun artan talepleri çarpıcı verilerle aktarıldı: Laktasyonun 4. gününde glikoz ihtiyacı 2,7 kat, aminoasit ihtiyacı 2 kat, yağ asidi ihtiyacı 4,5 kat ve kalsiyum ihtiyacı ise 6,8 kat artmaktadır. Bu artışlar, geçiş dönemi besleme ve mineral yönetiminin neden stratejik öneme sahip olduğunu net biçimde ortaya koymaktadır.

Üreme yönetimi açısından ön senkronizasyon protokollerinin sürü performansına katkısına değinen Solmaz, gebelik oranının %9'dan %36'ya çıkmasının açıkta kalan gün sayısını 166'dan 112'ye düşürdüğünü; hayvan başına yıllık gelirin ise 97 dolardan 337 dolara yükseldiğini aktardı. Açıkta kalan her ilave günün işletmeye maliyetinin 3,19–5,41 dolar arasında değiştiği bilgisi, ekonomik etkinliğin altını çizdi.

Dr. Uğur Solmaz'a göre kuru dönemden erken laktasyona uzanan geçiş süreci yalnızca süt verimini değil, aynı zamanda döl verimi, sürü kârlılığı ve hayvan refahını doğrudan etkileyen temel bir yönetim alanıdır.

Gizem Kabakoğlu,
Fatro & Güneşli

Fatro & Güneşli Ruminant kadrosu 2025 yılının en başarılı takımı olma yolunda iddialı.

Zeynel Abidin Sun,
Fatro & Güneşli Ruminant
İş Birimi Müdürü

Sunumun sonunda Dr. Solmaz, kuru dönem ve peripartum süreçte metabolik ürünler, meme içi antibakteriyeller ve non-steroid antienflamatuarların doğru zamanda ve doğru hayvanda kullanımının hem hayvan sağlığı hem de sürdürülebilir süt üretimi açısından vazgeçilmez olduğunu vurguladı. Sunum, hayvan refahını merkeze alan klasik bir yaklaşımla son bulurken, sabır ve doğru yönetimin süt üretiminin temelini oluşturduğu güçlü bir mesajla tamamlandı.

"INSPIRES TALKS'DA DUAYEN İSİMLER"

Fatro & Güneşli 3. Bölgesel Hayvan Sağlığı sempozyumunun özel bölümünde Türk sporunun duayen yorumcusu Melih Gümüşbıçak ve yorumcu Melike Çelik sahnedeydi. Melih Gümüşbıçak güven ve takım oyununa vurgu yaparken Melike Çelik ise son yıllarda kadınların futbola olan ilgisin de ki artışa dikkat çekti. İkilinin sunumları katılımcılardan büyük beğeni topladı.

Fatro & Güneşli 3.Bölgesel Hayvan Sağlığı Sempozyumu 2025 yılının en kapsamlı bilimsel programı olma özelliğini taşırken ruminant ve kanatlı sağlığında yapılan sunumlara çözüm anahtarı benzetmesi yapıldı. Fatro & Güneşli kurmayları ve veteriner hekimler sempozyum sonunda büyük aile fotoğrafında bir araya geldi. ✖

Inspire Talks bölümünde duayen spor yorumcusu Melih Gümüşbıçak ve ünlü yorumcu Melike Çelilk veteriner hekimlerle birlikte oldu.

Health Symposium

3. Regional Animal Health Symposium
3. Regional Animal Health Symposium
3. Regional Animal Health Symposium
3. Regional Ani Health Sympos

FATRO

